



Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2015. december 17.*

„Előzetes döntéshozatal — 1924/2006/EK rendelet — 2009/54/EK irányelv — Az Európai Unió Alapjogi Chartája 11. cikkének (1) bekezdése és 16. cikke — Fogasztóvédelem — Tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állítások — Természetes ásványvizek — Nátrium- vagy sótartalom — Kiszámítás — Nátrium-klorid (asztali só) vagy teljes nátriummennyiség — A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága — A vállalkozás szabadsága”

A C-157/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Conseil d'État (államtanács, Franciaország) a Bírósághoz 2014. április 4-én érkezett, 2014. március 26-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Neptune Distribution SNC**

és

a **Ministre de l'Économie et des Finances**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen, a harmadik tanács elnöke, a negyedik tanács elnökeként eljárva, J. Malenovský, M. Safjan (előadó), A. Prechal és K. Jürimäe bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,

hivatalvezető: V. Tourrès tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. február 26-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett írásbeli észrevételeket:

- a Neptune Distribution SNC képviselőiben D. Bouthors, M. Fayat és A. Vermersch avocats,
- a francia kormány képviselőiben S. Menez, D. Colas és S. Ghiandoni, meghatalmazotti minőségben,
- a görög kormány képviselőiben I. Chalkias, E. Leftheriotou és A. Vasilopoulou, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: francia.

- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Santoro avvocato dello Stato,
- az Európai Parlament képviselőjében Tamás A. és J. Rodrigues, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Unió Tanácsa képviselőjében J. Herrmann és O. Segnana, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében K. Herbout-Borczak és S. Grünheid, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának 2015. július 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egyrészt a 2008. január 15-i 107/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 39., 8. o.) módosított, az élelmiszerekkel kapcsolatos, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról szóló, 2006. december 20-i 1924/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 404., 9. o., helyesbítés: HL 2007. L 12., 3. o., a továbbiakban: 1924/2006 rendelet) mellékletének értelmezésére, másrészt az 1924/2006 rendelet mellékletének fényében értelmezett, az élelmiszerek címkézésére, kiszerezésére és reklámozására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2000. március 20-i 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 109., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 5. kötet, 75. o.) 2. cikke (1) bekezdésének, valamint a természetes ásványvizek kinyeréséről és forgalmazásáról szóló, 2009. június 18-i 2009/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 164., 45. o.) 9. cikke (1) és (2) bekezdésének, valamint III. melléklete rendelkezéseinek érvényességére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Neptune Distribution SNC (a továbbiakban: Neptune Distribution) és a gazdasági és pénzügyminisztérium (ministre de l'Économie et des Finances) között, az auvergne-i versenyjogi, fogyasztóvédelmi és csalásellenes regionális igazgatóság Allier megyei egységének vezetője (chef de l'unité départementale de l'Allier de la direction régionale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes d'Auvergne) 2009. február 5-i felszólító határozatának jogszerűsége, valamint a gazdaságért, iparért és munkavállalásért felelős minisztériumnak a Neptune Distribution által benyújtott fellebbezést elutasító 2009. augusztus 25-i határozata tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az EJEE

- 3 Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) „Véleménynyilvánítás szabadsága” című 10. cikke a következőképpen rendelkezik:

„1. Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárokon túl és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna. [...]

2. E kötelezettségekkel és felelősséggel együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a [...] közegészség vagy [...] mások jó hírneve vagy jogai védelme céljából.”

Az uniós jog

A Charta

- 4 Az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) „A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága” című 11. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárookra való tekintet nélkül.”

- 5 A Chartának „A vállalkozás szabadsága” című 16. cikke értelmében:

A vállalkozás szabadságát, az uniós joggal és a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlattal összhangban, el kell ismerni.

- 6 A Chartának „A jogok és elvek hatálya és értelmezése” című 52. cikke a következőképpen rendelkezik:

„1. Az e Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az arányosság elvére figyelemmel, korlátozásokra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha és amennyiben az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.

[...]

3. Amennyiben e Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az [EJEE]-ben biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az említett egyezményben szerepelnek. Ez a rendelkezés nem akadályozza meg azt, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet nyújtson.

[...]

7. Az Unió és a tagállamok bíróságainak kellően figyelembe kell venniük e Charta értelmezésére vonatkozó iránymutatásként készült magyarázatokat.”

- 7 Az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatok (HL 2007. C 303., 17. o.; a továbbiakban: a Chartához fűzött magyarázatok) a Charta 11. cikke tekintetében pontosítják, hogy a Charta 52. cikkének (3) bekezdése alkalmazásában a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához fűződő jog tartalma és terjedelme azonos az EJEE által biztosított jogéval.

Az 1924/2006 rendelet

- 8 Az 1924/2006 rendelet (1) és (9) preambulumbekzdésének szövege a következ:

„(1) A Község területén címkézett és reklámozott élelmiszereken egyre nagyobb számban tüntetnek fel táplálkozásra és egészségre vonatkozó állításokat. A fogyasztók magas szintű biztonságának biztosítása és választásuk megkönnyítése érdekében a forgalomba hozott termékeknek, beleértve az importált termékeket, biztonságosnak kell lenniük, és azokat megfelelő címkével kell ellátni. A változatos és kiegyensúlyozott étrend a jó egészség előfeltétele, és az egyes termékek az étrend egészéhez képest viszonylagos jelentőséggel bírnak.

[...]

(9) Az élelmiszerekben számos olyan tápanyag vagy egyéb anyag – beleértve, de nem kizárólag, a[z] [...] ásványi anyagokat (beleértve a nyomelemeket is) [...] – fordulhat elő, amelyek táplálkozási vagy élettani hatással bírnak, és ilyen állítás tárgyát képezhetik. Ezért meg kell határozni az élelmiszerekre vonatkozó valamennyi állításra vonatkozó általános elveket annak érdekében, hogy biztosított legyen a magas szintű fogyasztóvédelem, és a fogyasztó megkapja a tények teljes ismeretében történő választáshoz szükséges információkat, valamint hogy egyenlő versenyfeltételek jöjjenek létre az élelmiszeriparban.”

- 9 E rendelet 1. cikke a következőket írja elő:

„1. E rendelet összehangolja a tagállamok azon törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit, amelyek az élelmiszerekkel kapcsolatos, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokra vonatkoznak, a belső piac hatékony működése érdekében, magas szintű fogyasztóvédelem biztosítása mellett.

2. Ezt a rendeletet a kereskedelmi kommunikációban – a végső fogyasztónak ilyen formában szolgáltatott élelmiszerek címkézésén, megjelenítésén vagy reklámjában – szereplő, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állítások tekintetében kell alkalmazni.

[...]

5. Ezt a rendelet az alábbi közösségi rendelkezések sérelme nélkül kell alkalmazni:

[...]

b) [a 2009/54] irányelv

[...]”

- 10 Ugyanezen rendelet 2. cikkének (2) bekezdése értelmében:

„Ezenkívül a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

[...]

4. »tápanyag-összetételre vonatkozó állítás«: bármely olyan állítás, amely kijelenti, sugallja vagy sejteti, hogy az élelmiszer bizonyos, a táplálkozásra nézve különös kedvező tulajdonságokkal rendelkezik:

[...]

b) azon tápanyagok vagy egyéb anyagok következtében, amelyeket

i. tartalmaz,

ii. csökkentett vagy növelt mértékben tartalmaz, vagy

iii. nem tartalmaz;

5. »egészségre vonatkozó állítás«: bármely olyan állítás, amely kijelenti, sugallja vagy sejteti, hogy az adott élelmiszer, élelmiszercsoport vagy annak valamely alkotóeleme és az egészség között összefüggés van;

[...]

11 Ugyanezen rendelet 8. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tápanyag-összetételre vonatkozó állítások alkalmazása csak akkor megengedett, ha azok szerepelnek a mellékletben található felsorolásban, és megfelelnek az e rendeletben meghatározott feltételeknek.”

12 A 1924/2006 rendelet 13. cikke így rendelkezik:

„(1) Az egészségre vonatkozó olyan állítások, amelyek az alábbiak leírását vagy említését tartalmazzák:

a) tápanyag vagy egyéb anyag növekedésben, fejlődésben és a szervezet működésében játszott szerepe; vagy

[...]

és amelyeket feltüntetnek a (3) bekezdésben meghatározott listán, a 15–19. cikkben megállapított eljárások lefolytatása nélkül is alkalmazhatók, amennyiben:

i. általánosan elfogadott tudományos bizonyítékokon alapulnak; és

ii. az átlagos fogyasztó számára jól érthetőek.

[...]

(3) A Bizottság a[z Európai Élelmiszerbiztonsági] Hatósággal [EFSA] folytatott konzultációt követően – legkésőbb 2010. január 31-ig – a 25. cikk (3) bekezdésében említett ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárásnak megfelelően elfogadja az e rendelet nem alapvető fontosságú elemeinek kiegészítéssel történő módosítására irányuló, engedélyezett állítások (1) bekezdésben említett közösségi listáját és az állítások alkalmazására vonatkozó valamennyi szükséges feltételt [helyesen: a 25. cikk (3) bekezdésében említett, ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárásnak megfelelően, e rendelet nem alapvető fontosságú elemeinek kiegészítéssel történő módosításaként elfogadja az (1) bekezdésben említett engedélyezett állítások közösségi listáját és az ezen állítások alkalmazásához szükséges összes feltételt].

[...]

13 E rendelet „Tápanyag-összetételre vonatkozó állítások és az ezekre vonatkozó feltételek” című melléklete többek között a következő rendelkezéseket tartalmazza:

„Nátriumszegény vagy sószegény

Az állítás, amely szerint az élelmiszer nátriumszegény vagy sószegény, valamint a fogyasztó számára vélhetően ugyanezzel a jelentéssel bíró bármely állítás csak akkor alkalmazható, ha a termék nátriumtartalma nem haladja meg a 0,12 g/100 g vagy 0,12 g/100 ml határértéket, illetve az ezzel egyenértékű sómennyiséget. A [2009/54] irányelv hatálya alá tartozó természetes ásványvizektől eltérő vizek esetében ez az érték nem haladhatja meg a 2 mg/100 ml nátriumtartalmat.

Kifejezetten nátriumszegény vagy sószegény

Az állítás, amely szerint az élelmiszer kifejezetten nátriumszegény vagy sószegény, valamint a fogyasztó számára vélhetően ugyanezzel a jelentéssel bíró bármely állítás csak akkor alkalmazható, ha a termék nátriumtartalma nem haladja meg a 0,04 g/100 g vagy 0,04 g/100 ml határértéket, illetve az ezzel egyenértékű sómennyiséget. Ez az állítás nem tüntethető fel természetes ásványvizeken és egyéb vizeken.”

A 2000/13 irányelv

14 A 2000/13 rendelet 2. cikkének értelmében:

„(1) A címkézés és az alkalmazott módszerek:

a) nem lehetnek alkalmasak arra, hogy a vásárlót megtévezzék, különösen:

- i. az élelmiszer jellemzői, és különösen annak természete, azonosítása, tulajdonságai, összetétele, mennyisége, tartóssága, származása vagy eredete, gyártásának vagy előállításának módja tekintetében;
- ii. az élelmiszer olyan hatással vagy tulajdonsággal való felruházása révén, amellyel az nem rendelkezik;
- iii. annak sugallása révén, hogy az élelmiszer különleges jellemzőkkel rendelkezik, holott minden hasonló élelmiszer rendelkezik ilyen jellemzőkkel;

b) a speciális élelmezési célokra szánt természetes ásványvizekre és élelmiszerekre vonatkozó közösségi rendelkezésekre figyelemmel nem ruházhatnak fel élelmiszereket emberi betegségek megelőzésének, kezelésének vagy gyógyításának tulajdonságával, és ilyen tulajdonságokra nem is hivatkozhatnak.

[...]

3. Az (1) és (2) bekezdésekben leírt tilalmakat és korlátozásokat kell alkalmazni az alábbiakra is:

- a) az élelmiszerek kiszerelése, elsősorban formájuk, megjelenésük vagy csomagolásuk, a használt csomagolóanyagok, elrendezésük módja, és kiállításuk kellékei;
- b) reklámozás.”

A 2009/54 irányelv

15 A 2009/54/EK irányelv (5), (8) és (9) preambulumbekzdése a következőket mondja ki:

„(5) A természetes ásványvizekre vonatkozó szabályok elsődleges célja a fogyasztók egészségének védelme, a fogyasztók megtévesztésének megakadályozása és a tisztességes kereskedelem biztosítása.

[...]

- (8) A címkézés szempontjából a természetes ásványvizek a [2000/13] irányelv [...] általános szabályainak hatálya alá tartoznak. Így ez az irányelv az említett általános szabályokhoz fűzött kiegészítések és eltérések megállapítására szorítkozhat.
- (9) A fogyasztók tájékoztatása érdekében a természetes ásványvizek kémiai összetételére vonatkozó megjelölést kötelezővé kell tenni.”

16 A 2009/54 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében:

„A természetes ásványvizek címkéjén ugyancsak kötelező a következő információk feltüntetése:

- a) az analitikai összetételre [helyesen: kémiai összetételre] vonatkozó megjelölés a jellemző összetevők megadásával.”

17 Az említett irányelv 9. cikke alapján:

„(1) A csomagoláson vagy a címkén és a bármilyen formában megjelenő hirdetésben tilos olyan jelzések, megnevezések, védjegyek, márkanév, képek vagy más, akár ábrászerű, akár egyéb jelölések alkalmazása, amelyek:

- a) természetes ásványvizek esetében olyan jellemzőre utalnak, amellyel a víz nem rendelkezik, különösen annak eredete, a kinyerésére vonatkozó jóváhagyás kelte, a vizsgálatok eredménye vagy bármilyen, az eredetiség bizonyítására való hasonló hivatkozás tekintetében;

[...]

(2) Tilos minden olyan megjelölés alkalmazása, amely a természetes ásványvíznek betegség megelőzésére, kezelésére vagy gyógyítására alkalmas tulajdonságokat tulajdonít.

Ugyanakkor a III. mellékletben felsorolt megjelölések használata megengedett, ha azok megfelelnek az említett mellékletben megállapított feltételeknek, illetve ezek hiányában a nemzeti rendelkezésekben meghatározott kritériumoknak, amennyiben azokat fiziko-kémiai vizsgálatok alapján állapították meg, és ahol szükséges, tudományosan elismert módszerek szerint gyógyszer-tani, fiziológiai és klinikai vizsgálatokkal támasztották alá, az I. melléklet I. szakasza 2. pontjának megfelelően.

A tagállamok engedélyezhetik a »serkenti az emésztést«, »elősegíti a máj- és epeműködést« vagy hasonló megjelölések alkalmazását. Ugyancsak engedélyezhetik más megjelölések feltüntetését, ha azok nem mondanak ellent az első albekezdésben megfogalmazott elveknek és összhangban vannak a második albekezdés rendelkezéseivel.

[...]”

18 A 2009/54 irányelvnek „A 9. cikk (2) bekezdésében meghatározott megjelölések és feltételek” című III. mellékletében a „Nátriumszegény étrendhez megfelelő” megjelölés mellett „A nátriumtartalom kisebb, mint 20 mg/l” feltétel szerepel.

A francia jog

- 19 A fogyasztóvédelmi törvénynek (code de la consommation) a 2000/13 irányelv 2. cikkét átültető R. 112-7. cikkének első és második bekezdése értelmében:

„A címkézés és az alkalmazott módszerek nem lehetnek alkalmasak arra, hogy a vásárlót vagy fogyasztót megtévezzék, különösen az élelmiszer jellemzői és különösen annak természete, azonosítása, tulajdonságai, összetétele, mennyisége, tartóssága, származása vagy eredete, gyártásának vagy előállításának módja tekintetében.

[...]

A fentiekben leírt korlátozásokat kell alkalmazni az élelmiszerek reklámozására és kiszereelésére is [...]

- 20 A közegészségügyről szóló törvény (code de la santé publique) R. 1322-44-13. és R. 1322-44-14. cikke a 2009/54 irányelv 9. cikkének átültetésére irányul.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 21 A Neptune Distribution a „Saint Yorre” és a „Vichy Célestins” elnevezésű természetes szénsavas ásványvizet értékesíti és forgalmazza.
- 22 2009. február 5-i határozatával az auvergne-i versenyjogi, fogyasztóvédelmi és csalásellenes regionális igazgatóság Allier megyei egységének vezetője felszólította a Neptune Distributiont, hogy távolítsa el az ásványvizek címkéiről és hirdetéseiből a következő információkat:
- „A St Yorre-ban található nátrium lényegében nátrium-bikarbonát. A St Yorre literenként csak 0,53 g sót (vagy nátrium-kloridot) tartalmaz, vagyis kevesebbet, mint egy liter tej!!!”;
 - „Ne tévesszük össze a sót és a nátriumot – a Vichy Célestins-ben található nátrium lényegében nátrium-bikarbonátból származik. Ez nem összekeverendő az asztali sóval (nátrium-klorid). A Vichy Célestins literenként csak 0,39 g sót tartalmaz, vagyis 2–3-szor kevesebbet, mint egy liter tej”, valamint általános jelleggel
 - minden olyan megjelölést, amely olyan benyomás keltésére irányul, hogy a szóban forgó ásványvizek nátriumszegények vagy sószegények, vagy kifejezetten nátriumszegények vagy sószegények.
- 23 2009. augusztus 25-i határozatával a gazdasági, ipari és munkaügyi miniszter elutasította a Neptune Distribution által e felszólítással szemben benyújtott fellebbezést.
- 24 A tribunal administratif de Clermont-Ferrand (clermont-ferrand-i közigazgatási bíróság, Franciaország) 2010. május 27-i ítéletével elutasította a Neptune Distribution arra irányuló keresetét, hogy hatáskörtúllépés miatt semmisítse meg az említett felszólítást és az említett határozatot.
- 25 A Neptune Distribution által ezen ítélettel szemben benyújtott fellebbezést a cour administrative d'appel de Lyon (lyoni közigazgatási fellebbviteli bíróság) 2011. június 9-i ítéletével elutasította.
- 26 A Neptune Distribution ezen ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. Felülvizsgálati kérelme alátámasztásul a Neptune Distribution különösen azon jogalapra hivatkozott, miszerint a cour administrative d'appel de Lyon (lyoni közigazgatási fellebbviteli bíróság) a fogyasztóvédelmi törvény R. 112-7. cikke és a közegészségügyi törvény R. 1322-44-13. és R. 1322-44-14. cikke tekintetében tévesen alkalmazta a jogot.

- 27 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy az e jogalapra adandó válasz annak a kérdésnek a megválaszolásától függ, hogy az 1924/2006 rendelet melléklete az élelmiszerben jelen lévő nátriummennyiséggel „egyenértékű sótartalom” kiszámításának alapjaként csak azt a nátriummennyiséget adja meg, amely kloridionokhoz kötődve nátrium-kloridot vagy asztali sót alkot, vagy pedig az élelmiszerben bármilyen formában található teljes nátriummennyiséget.
- 28 Ez utóbbi esetben ugyanis a nátrium-bikarbonátban gazdag víz nem tekinthető „nátriumszegénynek vagy sószegénynek”, annak ellenére, hogy nátrium-kloridban szegény, vagy akár kifejezetten szegény.
- 29 Ezért a nátrium-bikarbonátban gazdag természetes ásványvíz forgalmazója nem szerepeltethet az ásványvíz címkéin és reklámszövegeiben a termék alacsony só- vagy nátrium-klorid-tartalmára vonatkozó – adott esetben pontos – megjelölést, mivel ez az információ az adott ásványvíz teljes nátriumtartalmát illetően alkalmas lenne a vásárló megtévesztésére.
- 30 A kérdést előterjesztő bíróság ebben az összefüggésben hozzáteszi, hogy – ahogyan ez különösen az EFSA 2005. április 21-i véleményéből kiderül – a fokozott sóbevitellel összefüggésben azonosított fő kedvezőtlen hatás a vérnyomás emelkedése. Bár ezért főként a nátrium felelős, a jelentős sóbevitellel összefüggő vérnyomás-emelkedésben a kloridionok is szerepet játszanak. Több tanulmány azt látszik alátámasztani, hogy a magas vérnyomásban szenvedő emberek számára a nátrium-bikarbonátban gazdag táplálkozás nem jár ugyanolyan kedvezőtlen hatással, mint a nátrium-kloridban gazdag táplálkozás. Az EFSA 2011 júniusában közzétett véleményében megtagadta, hogy felvegye az 1924/2006 rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében foglalt, egészségre vonatkozó engedélyezett állítások listájára azt az állítást, amely szerint a nátrium-bikarbonát nincsen kedvezőtlen hatással a vérnyomásra, azzal az indokolással, hogy az ezen állítás alátámasztására előterjesztett tanulmány nem nyújtott megfelelő módszertani biztosítékokat ahhoz, hogy végleges következtetéseket lehessen levonni belőle. Önmagában e körülmény azonban nem teszi lehetővé annak állítását sem, hogy úgy kellene tekinteni, hogy a nátrium-bikarbonát ugyanolyan módon és ugyanolyan mértékben okozhat magas vérnyomást vagy súlyosbíthatja azt, mint a nátrium-klorid.
- 31 Ezért e bíróság szerint kétség áll fenn azzal kapcsolatban, hogy a fogyasztók tekintetében fennálló egészségügyi kockázatot illetően a nátrium-bikarbonátban gazdag vizek és a nátrium-kloridban gazdag vizek fogyasztása egyenértékű lenne. Következésképpen meg kell vizsgálni, hogy a Neptune Distribution véleménynyilvánítási szabadságának, reklámozási szabadságának és vállalkozási szabadságának a 11. pontban említett korlátozásai szükségesek és arányosak-e különösen között a fogyasztók egészségének magas szintű védelmére irányuló követelményre tekintettel.
- 32 E körülmények között a Conseil d'État (államtanács) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) Az 1924/2006 rendelet melléklete értelmében az élelmiszerben jelen lévő nátriummennyiséggel »egyenértékű sótartalom« kiszámításának alapját csak az a nátriummennyiség alkotja, amely kloridionokhoz kötődve nátrium-kloridot vagy asztali sót alkot, vagy az az élelmiszerben bármilyen formában található teljes nátriummennyiséget magában foglalja?
- 2) A második esetben a 2009/54 irányelv III. mellékletével összefüggésben értelmezve a 2000/13 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének és a 2009/54 irányelv 9. cikke (1) és (2) bekezdésének az 1924/2006 rendelet mellékletében rögzített, a nátrium és a só közötti egyenértékűségi viszonyra figyelemmel értelmezett rendelkezései sértik-e az EUSZ 6. cikk (1) bekezdésének a Charta 11. cikkének (1) bekezdésével (a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága) és 16. cikkével (a vállalkozás szabadsága), valamint az EJEE 10. cikkével összefüggésben értelmezett első albekezdését azáltal, hogy megtiltják egy ásványvíz forgalmazójának, hogy címkéin és reklámszövegeiben az egyébként nátrium-bikarbonátban gazdag terméke alacsony sótartalmára vonatkozó bármely megjelölést feltüntessen, amennyiben az a víz teljes nátriumtartalmát illetően a vásárló megtévesztésére alkalmas?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 33 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkben bevezetett együttműködési eljárásban a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróság részére olyan hasznos választ adjon, amely számára lehetővé teszi az előtte folyamatban lévő ügy elbírálását. Ennek érdekében adott esetben a Bíróságnak át kell fogalmaznia az elé terjesztett kérdéseket. A Bíróság feladata ugyanis minden olyan uniós jogi rendelkezés értelmezése, amelyre a nemzeti bíróságoknak az eléjük terjesztett jogviták eldöntése érdekében szükségük van, még akkor is, ha e bíróságok az általuk feltett kérdésekben nem jelölik meg kifejezetten ezeket a rendelkezéseket (Doc Generici ítélet, C-452/14, EU:C:2015:644, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 Következésképpen ha a kérdést előterjesztő bíróság formai szempontból első kérdését az 1924/2006 rendelet mellékletében szereplő „egyenértékű sótartalom” kifejezés értelmezésére is korlátozta, e körülmény nem képezi akadályát annak, hogy a Bíróság a kérdést előterjesztő bíróság számára biztosítsa az uniós jog értelmezéséhez szükséges összes olyan szempontot, amely hasznos lehet számára az előtte folyamatban lévő eljárás elbírálásához. E tekintetben a Bíróságnak kell a nemzeti bíróság által szolgáltatott információk összessége és különösen az előzetes döntéshozatalra utalás indokolása alapján meghatározni az uniós jog azon rendelkezéseit, amelyeknek az értelmezése a per tárgyára figyelemmel szükséges (lásd ebben az értelemben: Doc Generici ítélet, C-452/14, EU:C:2015:644, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 35 A jelen ügyben rá kell mutatni arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásában a 2009/54 irányelv rendelkezéseire is hivatkozik.
- 36 Ezenkívül ebből az indokolásból az is kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az előtte folyamatban lévő felülvizsgálati kérelem elbírálása céljából azt szeretné tudni, hogy a természetes ásványvizek csomagolása, címkéi, vagy reklámja sugallhatja-e azt, hogy az ásványvizek só- vagy nátriumtartalma alacsony, amikor az említett ásványvizek összetételénél csak a nátriumot tartalmazó kémiai vegyületet – a jelen esetben a nátrium-kloridot vagy asztali sót – adja meg, és nem közli az összes kémiai formában jelen lévő teljes nátriummennyiséget, amennyiben a teljes nátriummennyiség meghaladja a természetes ásványvizek vonatkozásában használt állításokra és megjelölésekre vonatkozó uniós szabályozás által a nátriumra, illetve az ezzel egyenértékű sómennyiségre előírt határértéket.
- 37 Az első kérdést ezért lényegében mint arra irányulót kell érteni, hogy az uniós jogot úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a természetes ásványvizek csomagolása, címkéi vagy reklámja abban az esetben, ha az összes kémiai formában jelen lévő teljes nátriummennyiség meghaladja a vonatkozó uniós szabályozás által a nátriumra, illetve az ezzel egyenértékű sómennyiségre előírt határértéket, olyan állításokat vagy megjelöléseket tartalmaz, amelyek azt a benyomást keltik a fogyasztóban, hogy a kérdéses ásványvizek nátriumszegények vagy sószegények, sőt, kifejezetten nátriumszegények vagy sószegények, illetve nátriumszegény étrendhez megfelelőek.
- 38 Az említett kérdés megfelelő megválaszolásához mind az 1924/2006 rendeletben, mind pedig a 2009/54 irányelvben foglalt rendelkezéseket figyelembe kell venni.
- 39 Az 1924/2006 rendelet 1. cikkének (5) bekezdése értelmében a rendeletet a 2009/54 irányelv rendelkezéseinek sérelme nélkül kell alkalmazni.

- 40 Míg ugyanis az említett rendelet általánosságban szabályozza az élelmiszerekkel kapcsolatos, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állítások használatát, az említett irányelv különös szabályokat ír elő azokra a megjelölésekre, amelyek a természetes ásványvizek csomagolásán, címkéin, illetve reklámozásában megjelenhetnek.
- 41 Az 1924/2006 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése csak abban az esetben engedélyezi a tápanyag-összetételre vonatkozó állítások alkalmazását, ha azok szerepelnek a rendelet mellékletében található felsorolásban, és megfelelnek az említett rendeletben meghatározott feltételeknek.
- 42 A nátrium- illetve sótartalomra irányuló, tápanyag-összetételre vonatkozó állításokat illetően az említett melléklet alapján csak akkor lehet az élelmiszereket „nátriumszegénynek vagy sószegénynek”, illetve „kifejezetten nátriumszegénynek vagy sószegénynek” minősíteni, illetve a fogyasztó számára vélhetően ugyanezzel a jelentéssel bíró bármely más állítást alkalmazni, ha az élelmiszer nátriumtartalma nem haladja meg az első állítás esetében a 0,12 g/100 g vagy 0,12 g/100 ml határértéket, illetve az ezzel egyenértékű sómennyiséget, és a második állítás esetében a 0,04 g/100 g vagy 0,04 g/100 ml határértéket, illetve az ezzel egyenértékű sómennyiséget.
- 43 A vizekre azonban e tekintetben különös szabályok vonatkoznak.
- 44 Konkrétan először is az 1924/2006 rendelet melléklete megtiltja a „kifejezetten nátriumszegény vagy sószegény” állítás és a fogyasztó számára vélhetően ugyanezzel a jelentéssel bíró bármely más állítás természetes ásványvizekre és más vizekre vonatkozó alkalmazását.
- 45 Másodszor, a „nátriumszegény vagy sószegény” állítás, csakúgy mint a fogyasztó számára vélhetően ugyanezzel a jelentéssel bíró bármely más állítás, a 2009/54 irányelv hatálya alá tartozó természetes ásványvizektől eltérő vizek tekintetében ugyanezen melléklet alapján akkor megengedett, ha a szóban forgó érték nem haladja meg a 2 mg/100 ml, azaz a literenkénti 20 mg nátriumtartalmat.
- 46 A 2009/54 irányelv 9. cikke (2) bekezdésének második albekezdése értelmében az ezen irányelv III. mellékletében felsorolt megjelölések használata megengedett, ha azok megfelelnek a mellékletben megállapított, illetve ezek hiányában a nemzeti rendelkezésekben meghatározott kritériumoknak, feltéve hogy bizonyos technikai feltételeket betartottak.
- 47 Az említett melléklet tartalmazza a „nátriumszegény étrendhez megfelelő” megjelölést, amelyhez „a nátriumtartalom kisebb, mint 20 mg/l” kritérium kapcsolódik.
- 48 Az uniós jogalkotó azáltal, hogy a 2009/54 irányelvben meghatározza a maximális nátriummennyiséget arra az esetre, amikor a természetes ásványvizek csomagolása, címkéi vagy reklámja alacsony nátriumtartalomra vonatkozó megjelölést tartalmaz, nem tesz különbséget a nátrium tekintetében aszerint, hogy az milyen kémiai vegyületet alkot, illetve milyen kémiai vegyületből nyerhető ki.
- 49 Az 1924/2006 rendelet és a 2009/54 irányelv célkitűzéseivel kapcsolatban is emlékeztetni kell arra, hogy – ahogyan ez e rendelet 1. cikkében is szerepel – a rendelet a belső piac hatékony működését célozza, a magas szintű fogyasztóvédelem biztosítása mellett. E tekintetben az említett rendelet (1) és (9) preambulumbekkezdése pontosítja, hogy biztosítani kell többek között azt, hogy a fogyasztó megkapja a tények teljes ismeretében történő választáshoz szükséges információkat (Ehrmann-ítélet, C-609/12, EU:C:2014:252, 40. pont).
- 50 A természetes ásványvizekre vonatkozó valamennyi szabályozás elsődleges céljának - a 2009/54 irányelv (5) preambulumbekkezdésére tekintettel - a fogyasztók egészsége védelmének, a fogyasztók megtévesztése megakadályozásának és a tisztességes kereskedelem biztosításának kell lennie. Ebben az értelemben ezen irányelv (9) preambulumbekkezdése pontosítja, hogy a fogyasztók tájékoztatása érdekében a természetes ásványvizek kémiai összetételére vonatkozó megjelölést kötelezővé kell tenni (lásd: Hotel Sava Rogaška, C-207/14, EU:C:2015:414, 40. pont).

- 51 Ezért meg kell állapítani, hogy az uniós jogalkotó azzal, hogy elfogadta az 1924/2006 rendeletben és a 2009/54 irányelvben foglalt rendelkezéseket, szükségesnek tartotta annak biztosítását, hogy a fogyasztó megfelelő és átlátható tájékoztatást kapjon a fogyasztásra szánt vizek nátriumtartalmáról.
- 52 Ezeket a garanciákat arra tekintettel is meg kell vizsgálni, hogy az emberi egészség szempontjából milyen jelentősége van a nátriumfogyasztás szintjének.
- 53 Márpedig, mivel nem vitatott, hogy a nátrium különböző kémiai vegyületek – így például a nátrium-klorid vagy asztali só, illetve a nátrium-bikarbonát – egyik alkotóeleme, a természetes ásványvizekben található mennyiségét a 2009/54 irányelv rendelkezéseire tekintettel kell értékelni, figyelembe véve azt, hogy kémiai formájától függetlenül, összességében tekintve milyen mennyiségben tartalmaznak nátriumot a szóban forgó természetes ásványvizek.
- 54 Kétségtelen, hogy a 2009/54 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében a természetes ásványvizek címkéjén kötelező a kémiai összetételre vonatkozó megjelölés és a jellemző összetevők feltüntetése.
- 55 Mindazonáltal rá kell mutatni arra, hogy a természetes ásványvizek csomagolása, címkéi vagy reklámja, amely – az ásványvizek teljes nátriumtartalmának a címkén a jelen ítélet előző pontjában ismertetett rendelkezésnek megfelelően való feltüntetésétől függetlenül – olyan megjelölést tartalmaz, amely alacsony nátriumtartalomra utal, szintén alkalmas a fogyasztó megtévesztésére, mivel azt sugallhatja, hogy az ásványvizek nátriumszegények, illetve sószegények, vagy hogy nátriumszegény étrendhez megfelelőek, míg valójában 20 mg/l vagy annál magasabb nátriumtartalommal rendelkeznek (lásd analógia útján: Teekanne-ítélet, C-195/14, EU:C:2015:361, 38–41. pont).
- 56 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre a következő választ kell adni:
- Az 1924/2006 rendelet 8. cikkének a rendelet mellékletével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az megtiltja a „kifejezetten nátriumszegény vagy sószegény” állítás és a fogyasztó számára vélhetően ugyanezzel a jelentéssel bíró bármely más állítás természetes ásványvizekre és más vizekre vonatkozó alkalmazását.
 - A 2009/54 irányelv 9. cikkének az irányelv III. mellékletével összefüggésben értelmezett (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a természetes ásványvizek csomagolása, címkéi vagy reklámja abban az esetben, ha az összes kémiai formában jelen lévő teljes nátriummennyiség 20 mg/l vagy annál több, olyan állításokat vagy megjelöléseket tartalmaz, amelyek azt a benyomást keltik a fogyasztóban, hogy a kérdéses ásványvizek nátriumszegények vagy sószegények, illetve nátriumszegény étrendhez megfelelőek.

A második kérdésről

- 57 A kérdést előterjesztő bíróság második kérdése lényegében arra irányul, hogy a 2000/13 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének és a 2009/54 irányelv 9. cikke (1) és (2) bekezdésének az utóbbi irányelv III. mellékletével összefüggésben értelmezett rendelkezései érvényesek-e, amennyiben megtiltják, hogy a természetes ásványvizek csomagolásán, címkéin vagy reklámján olyan, az ásványvizek alacsony nátrium-klorid- vagy asztalisó-tartalmára vonatkozó állítást vagy megjelölést tüntessenek fel, amely a kérdéses ásványvizek teljes nátriumtartalmát illetően alkalmas a fogyasztó megtévesztésére.
- 58 A kérdést előterjesztő bíróság azt kéri, hogy a Bíróság vizsgálja meg e rendelkezések érvényességét az EUSZ 6. cikk (1) bekezdésének első albekezdésében foglalt és a Charta 11. cikkének (1) bekezdésével és 16. cikkével, valamint az EJEE 10. cikkével összefüggésben értelmezett rendelkezésekre tekintettel.

- 59 Előjáróban meg kell jegyezni, hogy bár a kérdést előterjesztő bíróság második kérdése arra irányul, hogy a Bíróság vizsgálja meg a 2000/13 irányelv egyik rendelkezésének érvényességét, ez a rendelkezés nem merül fel az alapügyben.
- 60 A 2000/13 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja és (3) bekezdése ugyanis csupán arról rendelkezik, hogy a címkézés, a kiserelés és a reklámozás nem lehet alkalmas arra, hogy a vásárlót – különösen az élelmiszer jellemzői tekintetében – megtévevse.
- 61 Így az 1924/2006 rendeletben és a 2009/54 irányelvben foglalt rendelkezésekkel ellentétben a 2000/13 irányelv rendelkezései nem tartalmazzak kifejezett követelményeket a természetes ásványvizek gyártóira és forgalmazóira nézve az olyan állítások és megjelölések használatát illetően, amelyek azt sugallhatják, hogy az adott víz nátriumszegény vagy sószegény, kifejezetten nátriumszegény vagy sószegény, illetve nátriumszegény étrendhez megfelelő.
- 62 Következésképpen a jelen ügyben csak a 2009/54 irányelv 9. cikkének az ezen irányelv III. mellékletével összefüggésben értelmezett (1) és (2) bekezdésének érvényességét kell megvizsgálni.
- 63 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága a Charta 11. cikkében jut kifejezésre, amely az EUSZ 6. cikk (1) bekezdése értelmében ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések.
- 64 Ez a szabadság az EJEE 10. cikke alapján is védelemben részesül, amelyet – miként ez az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélezési gyakorlatából is kitűnik – alkalmazni kell a kereskedelmi jellegű, többek között reklámszöveggént megjelenő információk vállalkozó általi terjesztésére is (lásd: EJEB, 1994. február 24-i Casado Coca kontra Spanyolország ítélet, A. sorozat, 35. és 36. §; 2003. december 11-i Krone Verlag GmbH & Co. KG kontra Ausztria (3. sz.), *Ítéletek és Határozatok Tára*, 2003-XII, 19. és 20. §).
- 65 Márpedig, mivel a Charta 11. cikkében foglalt véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadsága – miként ez a Charta 52. cikkének (3) bekezdéséből és a 11. cikkekre vonatkozóan a Chartához fűzött magyarázatokból is kitűnik – tartalmában és terjedelmében azonos az EJEE által biztosított szabadsággal, meg kell állapítani, hogy az említett szabadság kiterjed a természetes ásványvizek csomagolásán, címkéin és reklámjában az ásványvizek nátrium-, illetve sótartalmára vonatkozó állítások és megjelölések vállalkozó által történő használatára.
- 66 Ezenkívül rá kell mutatni arra, hogy a Charta 16. cikke alapján védelemben részesülő vállalkozás szabadságát a társadalomban betöltött feladatának megfelelően kell figyelembe venni (lásd ebben az értelemben: *Deutsches Weintor* ítélet, C-544/10, EU:C:2012:526, 54. pont).
- 67 Annak megtiltása, hogy a természetes ásványvizek csomagolásán, címkéin és reklámjában az ásványvizek alacsony nátriumtartalmára vonatkozó olyan állítást, illetve megjelölést lehessen feltüntetni, amely a nátriumtartalmat illetően alkalmas a fogyasztó megtévesztésére, a vállalkozó véleménynyilvánítási és tájékozási szabadságába, valamint vállalkozási szabadságába való beavatkozásnak minősül.
- 68 Jóllehet e szabadságok korlátozhatók, a Charta 52. cikkének (1) bekezdése alapján a gyakorlásuk bármely korlátozására csak a törvény által, és az említett szabadságok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával kerülhet sor. Ezenkívül – ahogyan e rendelkezésből is kitűnik – az arányosság elvére figyelemmel korlátozásra csak akkor kerülhet sor, ha az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja.

- 69 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy egyrészt a jelen ítélet 67. pontjában említett beavatkozást jogszabály írja elő, nevezetesen az 1924/2006 rendelet 8. cikkének az e rendelet mellékletével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése, és a 2009/54 irányelv 9. cikkének az ezen irányelv III. mellékletével összefüggésben értelmezett (2) bekezdése.
- 70 Másrészt a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságának lényeges tartalmát az említett rendelkezések nem érintik, mivel azok olyan információk megadására korlátozódnak, amelyeket a természetes ásványvizek nátrium-, illetve sótartalmára vonatkozóan bizonyos, a jelen ítélet 44–56. pontjában ismertetett feltételek mellett közölni lehet a fogyasztóval.
- 71 Másfelől az alapeljárásban szereplő szabályozás egyáltalán nem tiltja a természetes ásványvizek gyártását és forgalmazását, hanem egy pontosan körülhatárolt területen a hozzájuk kapcsolódó csomagolást és reklámozást szabályozza. Ezzel egyáltalán nem érinti a vállalkozás szabadságának lényeges tartalmát (lásd ebben az értelemben: *Deutsches Weintor* ítélet, C-544/10, EU:C:2012:526, 57. és 58. pont).
- 72 Az 1924/2006 rendeletben és a 2009/54 irányelvben foglalt rendelkezések, és különösen az alapeljárásban szereplő állítások és megjelölések használatára vonatkozó korlátozásokat előíró rendelkezések – ahogyan ezt a jelen ítélet 49–52. pontja is ismerteti – a magas szintű fogyasztóvédelem biztosítására, a fogyasztónak a fogyasztásra szánt vizek nátriumtartalmára vonatkozó megfelelő és átlátható tájékoztatására, a kereskedelmi ügyletek tisztességességének biztosítására és az emberi egészség védelmére irányulnak.
- 73 Ahogyan a főtanácsnok indítványának 46. pontjában rámutatott, az emberi egészség védelme, valamint a magas szintű fogyasztóvédelem olyan közérdekű jogos célkitűzésnek minősül, amely az az uniós jog keretében, különösen az EUMSZ 9. cikknek, az EUMSZ 12. cikknek, az EUMSZ 114. cikk (3) bekezdésének, az EUMSZ 168. cikk (1) bekezdésének, az EUMSZ 169. cikk (1) bekezdésének, valamint a Charta 35. és 38. cikkének megfelelően kerül végrehajtásra.
- 74 Annak szükségessége, hogy a fogyasztó a legpontosabb és legjobban átlátható tájékoztatást kapja a termék jellemzőiről, szoros kapcsolatban áll az emberi egészség védelmével, és olyan közérdekű kérdésnek minősül (lásd ebben az értelemben: *EJEB*, 1998. augusztus 25-i Hertel kontra Svájc ítélet, *Ítéletek és Határozatok Tára*, 1998-VI, 47. §; 2000.május 2-i Bergens Tidende és társai kontra Norvégia ítélet, *Ítéletek és Határozatok Tára*, 2000-IV, 51. §), amely igazolhatja a vállalkozó véleménynyilvánítási és tájékozódási szabadságának, valamint vállalkozási szabadságának korlátozását.
- 75 E feltételek mellett a vitatott rendelkezések érvényességének értékelésekor figyelemmel kell lenni arra, hogy az uniós jogrend által védett különböző alapvető jogok és közérdekű jogos célkitűzések védelméhez kapcsolódó követelményeket össze kell egyeztetni, és igazságos egyensúlynak kell közöttük fennállnia (lásd ebben az értelemben: *Deutsches Weintor* ítélet, C-544/10, EU:C:2012:526, 47. pont).
- 76 Az arányosság elvének végrehajtásával kapcsolatos feltételek bírósági felülvizsgálatát illetően el kell ismerni, hogy az uniós jogalkotó széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik az olyan területen, mint például a jelen esetben, ahol politikai, gazdasági és szociális döntéseket kell hoznia, és összetett értékelést kell elvégeznie (lásd ebben az értelemben: *British American Tobacco [Investments]* és *Imperial Tobacco* ítélet, C-491/01, EU:C:2002:741, 123. pont; *Alliance for Natural Health* és társai ítélet, C-154/04 és C-155/04, EU:C:2005:449, 52. pont).
- 77 E tekintetben először is meg kell jegyezni, hogy még ha abból is indulunk ki, hogy a természetes ásványvizek kloridionokhoz kötődő nátriumtartalmára vonatkozó állítás vagy megjelölés önmagában tartalmilag igaznak tekinthető, ez nem bizonyul teljesnek, ha azt sugallja, hogy a vizek nátriumszegények, miközben az általuk tartalmazott teljes nátriummennyiség valójában meghaladja az uniós szabályozás által előírt határértékeket (lásd ebben az értelemben: *Deutsches Weintor* ítélet, C-544/10, EU:C:2012:526, 51. pont).

- 78 Ilyen helyzetben a csomagoláson, a címkéken és a reklámokban megjelenő információ, amely az említett állítást vagy megjelölést tartalmazza, az alapügyben szereplő ásványvizek nátriumtartalmát illetően megtévesztheti a fogyasztót.
- 79 Másodszor, nem fogadható el a Neptune Distribution arra irányuló érvelése, hogy a felülvizsgált rendelkezések túllépik a fogyasztók egészségének védelméhez szükséges mértéket, mivel megkülönböztetés nélkül alkalmazandók valamennyi kémiai formában, így például nátrium-bikarbonát vegyületként jelen lévő nátriumra, holott ez utóbbi molekula nem káros az emberi egészségre, csupán a nátrium-klorid okozhat magas vérnyomást.
- 80 Anélkül ugyanis, hogy dönteni kellene abban a kérdésben, hogy a kloridionokhoz kötődő nátrium nagy mennyiségben történő fogyasztásának a magas vérnyomás kialakulásának kockázatában jelentkező ártalmassága összehasonlítható-e a más kémiai vegyületekben, így különösen a nátrium-bikarbonátban jelen lévő nátrium fogyasztásához kapcsolódó kockázatokkal, meg kell állapítani, hogy az uniós jogalkotó ezt a kockázatot egyrészt az emberi egészség védelmének követelményére, másrészt az elővigyázatosság elvére tekintettel határozta meg e téren.
- 81 Ahogyan a főtanácsnok indítványának 49. pontjában rámutatott, az uniós jogalkotónak figyelembe kell vennie az elővigyázatosság elvét, amely alapján amennyiben bizonytalanságok állnak fenn az emberi egészségre vonatkozó kockázatok fennállása vagy mértéke tekintetében, védelmi intézkedéseket lehet hozni anélkül, hogy meg kellene várni, hogy e kockázatok valósága és súlyossága teljesen bizonyossá váljon (lásd: Acino kontra Bizottság ítélet, C-269/13 P, EU:C:2014:255, 57. pont).
- 82 Amikor az elvégzett vizsgálatok eredményeinek nem meggyőző jellege miatt nem állapítható meg teljes bizonyossággal az állítólagos kockázat fennállása vagy mértéke, azonban e veszély bekövetkezése esetén a közegészségre gyakorolt tényleges káros hatás valószínűsíthetően fennállna, az elővigyázatosság elve indokoltá teszi korlátozó intézkedések elfogadását (Acino kontra Bizottság ítélet, C-269/13 P, EU:C:2014:255, 58. pont).
- 83 A Bíróság rendelkezésére álló iratanyagból és különösen az EFSA 2005. április 21-i, a jelen ítélet 30. pontjában említett és az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban hivatkozott véleményéből azonban nem állapítható meg, hogy kizárható lenne az, hogy a különböző kémiai vegyületekben – így például a nátrium-bikarbonátban – jelen lévő nátrium nagy mennyiségben történő fogyasztása kockázatot jelent az emberi egészségre.
- 84 E feltételek mellett meg kell állapítani, hogy az uniós jogalkotó joggal vélhette úgy, hogy az olyan előírások és korlátozások, mint amelyeket az első kérdés tárgyát képező rendelkezések a természetes ásványvizek alacsony nátriumtartalmára irányuló állítások és megjelölések használatára vonatkozóan tartalmaznak, megfelelőek és szükségesek az emberi egészség Unión belüli védelmének biztosításához.
- 85 A fenti megfontolásokra tekintettel azt a következtetést kell levonni, hogy a vállalkozó véleménynyilvánítási és tájékoztatói szabadságába, valamint vállalkozási szabadságába való beavatkozás a jelen esetben arányos a követett célkitűzésekkel.
- 86 A fenti megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy a második kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan elemet, amely érinthetné a 2009/54 irányelv 9. cikkének az irányelv III. mellékletével és az 1924/2006 rendelet mellékletével összefüggésben értelmezett (1) és (2) bekezdésének érvényességét.

A költségekről

- 87 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A 2008. január 15-i 107/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, az élelmiszerekkel kapcsolatos, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról szóló, 2006. december 20-i 1924/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 8. cikkének a rendelet mellékletével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az megtiltja a „kifejezetten nátriumszegény vagy sószegény” állítás és a fogyasztó számára vélhetően ugyanezzel a jelentéssel bíró bármely más állítás természetes ásványvizekre és más vizekre vonatkozó alkalmazását.

A természetes ásványvizek kinyeréséről és forgalmazásáról szóló, 2009. június 18-i 2009/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 9. cikkének az irányelv III. mellékletével összefüggésben értelmezett (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a természetes ásványvizek csomagolása, címkéi vagy reklámja abban az esetben, ha az összes kémiai formában jelen lévő teljes nátriummennyiség 20 mg/l vagy annál több, olyan állításokat vagy megjelöléseket tartalmaz, amelyek azt a benyomást keltik a fogyasztóban, hogy a kérdéses ásványvizek nátriumszegények vagy sószegények, illetve nátriumszegény étrendhez megfelelőek.

- 2) A második kérdés vizsgálata nem tárt fel olyan elemet, amely érinthetné a 2009/54 irányelv 9. cikkének az irányelv III. mellékletével és az 1924/2006 rendelet mellékletével összefüggésben értelmezett (1) és (2) bekezdésének érvényességét.

Aláírások